

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIğI
TARIMSAL YATIRIMCI DANIŞMA OFİŐİ

GÜMÜŞHANE
TARIMSAL
YATIRIM REHBERİ

İÇİNDEKİLER

TARIMSAL YAPI

GENEL BİLGİLER

TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI

BİTKİSEL ÜRETİM

HAYVAN VARLIĞI

TARIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ

TARIMSAL YATIRIM POTANSİYELİ

GÜMÜŞHANE'DE TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN

GÜMÜŞHANE'DE TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR

TEŞVİK VE DESTEKLER

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI(2016-2020)

HAYVANCILIK YATIRIMLARI DESTEKLERİ

TARIMSAL KREDİLER

ORKÖY DESTEKLERİ

YATIRIM TEŞVİKLERİ

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN DESTEKLENEN ALANLAR

KOSGEB HİZMET VE DESTEKLERİ

GÜMÜŞHANE HAVZA BAZLI DESTEKLEME MODELİ DESTEKLENECEK ÜRÜNLER

İletişim Bilgileri

TARIMSAL YAPI

GENEL BİLGİLER

İl Nüfusu (2019)	: 164.521 kişi
Toplam tarım alanı	: 848.002 da
ÇKS'ye kayıtlı Çiftçi Sayısı (2019)	: 3.954 Kişi
ÇKS'ye kayıtlı Arazi Varlığı (2019)	:183.220 da

TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI

	2002		2018		2019	
	Üretim Alanı(ha)	Üretim Miktarı(ton)	Üretim Alanı(ha)	Üretim Miktarı(ton)	Üretim Alanı(ha)	Üretim Miktarı(ton)
Meyve	13.700	10.697	19.985	11.649	21.788	11.796
Sebze	8.780	9.943	8.942	11.527	8.634	11.112
Tarla	530.140	162.311	286.403	114.782	292.866	107.331

Kaynak: TÜİK

NOT: Tarla Bitkileri Toplamına Dahil Olmayanlar(Şeker Kamışı, Burçak (Yeşil Ot), Yonca (Yeşil Ot), Korunga (Yeşil Ot), Üçgül (Yeşil Ot), Yulaf (Yeşil Ot), Sorgum (Yeşil Ot), Triticale (Yeşil Ot), Mürdümük (Yeşil Ot), Mısır (Hasıl), Mısır (Silajlık), Yem Şalgamı, Buğday (Yeşil Ot), Arpa (Yeşil Ot), Çavdar (Yeşil Ot), Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot), Bezelye (Yemlik) (Yeşil Ot), İtalyan çimi, Fiğ (Adi) (Yeşil Ot), Fiğ (Macar) (Yeşil Ot), Pamuk (Lif), Pamuk Tohumu (Çiğit))

BİTKİSEL ÜRETİM

2019 TARLA ÜRÜNLERİ VERİLERİ

Ürün Adı	Türkiye Üretimi (Ton)	İl Üretimi (Ton)	Türkiye Üretimi İçindeki Payı
Patates (Diğer)	4.979.824	38.302	0,77%
Buğday	19.000.000	37.932	0,20%
Arpa	7.600.000	18.715	0,25%
Şekerpancarı	18.085.528	8.100	0,04%
Fasulye (Kuru)	225.000	3.601	1,60%
Genel Toplam	63.835.101	107.331	0,17%

Kaynak TÜİK

2019 MEYVE ÜRETİM VERİLERİ

Ürün Adı	Türkiye Üretimi (Ton)	İl Üretimi (Ton)	Türkiye Üretimi İçindeki Payı
Elma	3.618.752	4.519	0,12%
Armut	530.723	1.893	0,36%
Dut	69.317	1.160	1,67%
Ceviz	225.000	905	0,40%
Fındık	776.046	861	0,11%
Genel Toplam	22.335.132	11.796	0,05%

2019 SEBZE ÜRETİM VERİLERİ

Ürün Adı	Türkiye Üretimi (Ton)	İl Üretimi (Ton)	Türkiye Üretimi İçindeki Payı
Domates	12.841.990	3.158	0,02%
Fasulye (Taze)	596.074	3.036	0,51%
Hıyar	1.916.645	2.718	0,14%
Lahana	819.667	1.232	0,15%
Biber	2.625.669	683	0,03%
Genel Toplam	31.089.644	11.112	0,04%

HAYVAN VARLIĞI (Baş)

Tür	İrk	2002	2018	2019	
Gümüşhane	Sığır	Kültür	7.807	36.761	37.615
		Melez	24.483	37.715	38.759
		Yerli (Sığır)	49.084	7.515	7.193
	Sığır Toplam		81.374	81.991	83.567
	Manda	Manda	370	211	224
	Koyun	Merinos		2.105	2.650
		Yerli (Koyun)	84.271	29.232	30.658
	Koyun Toplam		84.271	31.337	33.308
	Keçi	Kıl	7.098	6.002	5.681
	Gümüşhane Toplam		173.113	119.541	122.780

Kaynak TÜİK

TARIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ İŞLETME SAYILARI

KONU	SAYI	KONU	SAYI
Süt ve Süt Ürünleri	2	Ekmek ve ekmek çeşitleri üretimi	77
Et ve Et Ürünleri	-	Makarna ve İrmik Üretimi	-
Su Ürünleri İşleme	-	Yumurta Paketleme	2
Meyve-Sebze işleme- paketleme	1	Dondurulmuş Gıda	-
Hububat ve Bakliyat Üretimi	-	Hazır Yemek, Tabldot Yemek	12
Katı ve Sıvı Bitkisel Yağ	-	Hazır çorba ve bulyon, puding, toz karışımlar, mayonez, sos vb	-
Şeker Üretimi (paketleme hariç)	-	Kuruyemiş ve Çerezler	-
Zeytinyağı	-	Baharat İşleme	-
Konserve ve Salça	-	Alkolsüz İçecekler	1
Fermente ve salamura ürün üretimi	-	Alkollü İçecekler	-
Pastacılık Ürünleri Üretimi	17	Bal, polen, arı sütü ve temel petek üretimi ve ambalajlama	2
Şekerli mamuller (Pestil&Köme)	34	Gıda Katkı ve Aroma Maddeleri	-
Bisküvi, Çikolata, Kakaolu ve Benzeri Ürünler	-	Gıda ile Temas Eden Maddeler	-
Un üretimi	-	Yem	1
Unlu mamuller üretimi	12	Diğer	-

TARIMSAL YATIRIM POTANSİYELİ

GÜMÜŞHANE'DE TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN

1. Tarımda kimyevi gübre ve bitki koruma ürünü kullanımını son derece düşüktür. 2016 yılında 12 gr/da ile Türkiye de en az BKÜ kullanılan İllerden olan Gümüşhane bu tarımsal üretim yaklaşımı ile organik tarım yönünden avantajlıdır.
2. Geniş mera ve yaylaların konvansiyonel tarım için ya da organik hayvancılık ve arıcılık için uygun olması,
3. Tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimi için uygun alanların var olması,
4. İlin meyve işleme sanayisinin (pestil-köme, meyve suyu) gelişmiş olması ve özellikle pestil köme üretiminde bir marka haline gelmiş olması
5. Balık (alabalık) üretimi için uygun su kaynaklarının (akarsu, baraj gölü) bulunması,
6. İl de organik tarım açısından Organik A.Ş.'nin iyi bir örnek olması.
7. İlin dağ ve yayla turizmi potansiyelinin var olması,
8. İlin son açıklanan teşvik yasasında 5. Bölge içerisinde yer alması ve kalkınma açısından öncelikli iller arasında yer alması.
9. İlin, çeşitli bitkisel ürünlerin yetiştirilmesine uygun, hastalık ve zararlılardan ari ve farklı mikroklima özellikleri taşıyan çok sayıda kapalı havzaya sahip olması
10. İlin Doğu Karadeniz Bölgesi ile Doğu Anadolu Bölgesi arasında tek geçiş alanı olması,

GÜMÜŞHANE'DE TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR

SEKTÖR ADI	AÇIKLAMA
Organik Tarım	<p>Sahip olduğu coğrafi konumu, toprak ve iklim özellikleri ve yerleşim yoğunluğunun azlığı ile organik ürün yetiştirme açısından büyük potansiyel barındırmaktadır. İl; hububat, bakliyat, yem bitkileri, ıtri bitkiler, pestil-köme, dut pekmezi ve balıkçılık alanlarında organik tarım yapmaya oldukça elverişlidir.</p> <p>Tarım da kimyevi gübre ve bitki koruma ürünü kullanımı son derece düşüktür. 2016 yılında 12 gr/da ile Türkiye de en az BKÜ kullanılan İllerden olan Gümüşhane, bu tarımsal üretim yaklaşımı ile organik tarım yönünden avantajlıdır.</p> <p>Geniş mera ve yaylalara sahip olan Gümüşhane organik hayvancılık ve arıcılık için ihtiyaç duyulan tarımsal üretim girdilerine doğal olarak sahip İllerden biridir.</p> <p>Avrupa'nın en büyük organik süt üreten organik çiğ süt üretim tesisinin ilde yer alması İlimizde özellikle organik tarıma dayalı yatırım fırsatlarının değerlendirilmesine en iyi örneklerdendir.</p>
Arıcılık	<p>Gümüşhane balının besin değeri, kaynağını yörenin değişik çiçeklerinden aldığı için diğer ballara göre yüksektir. İlin 2019 yılı bal üretimi 615 ton olup, toplam 150.000 kovan ile 3.000 ton bal üretimi sağlayacak floraya sahip olduğu tahmin edilmektedir. İl genelinde yapılan bitkisel üretimde kimyevi gübre ve ilaç kullanımının az oluşu organik arı ürünleri üretimi için önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.</p>
Büyükbaş Hayvancılık	<p>İl genelinde 174.383 ha mera alanı olup DOKAP illeri arasında mera varlığı açısından en fazla mera alanına sahip olan ildir. 2019 yılı verilerine göre İl de 83.791 adet büyük baş, 38.989 adet küçükbaş hayvan bulunmaktadır. Hayvancılık işletmelerinin kaba yem ihtiyacı yılın 8 ayı meralardan ve yem bitkisi ekilişinden karşılanmaktadır. Mera ve yaylaklar organik hayvancılık faaliyetleri için uygun olup, konvansiyonel hayvancılık yatırımlarını da karşılayabilecek kapasitededir.</p>
Su Ürünleri	<p>Gümüşhane ili sahip olduğu akarsu, göl ve barajları ile kültür balıkçılığı üretimi için büyük potansiyele sahiptir ve su ürünleri üretimi son yıllarda hızlı artış kaydetmiştir. Bu artışta en büyük etken baraj göllerinde kurulan ağ kafeslerde de alabalık yetiştiriciliğin yapılmaya başlanmasıdır. 2019 yılı itibariyle İlde bulunan alabalık üretim tesislerinin sayısı 37'a ulaşmış olup toplam kapasiteleri 4.754 ton/yıldır. İlde temiz yer altı ve yer üstü su kaynaklarının bulunması, diğer tarımsal faaliyetlere göre yılın her döneminde gelir elde edilmesi, halkın yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenme konusunda bilinçlenmesi sonucu talebin artması, ilin Karadeniz'e yakınlığı nedeniyle ihracata yönelik pazarlama probleminin bulunmaması gibi sebeplerle karlı yatırım alanlarından biri haline gelmiştir.</p>

TEŞVİK VE DESTEKLER

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI (2016-2020)

UYGULAYICI KURUM: TARIMVE ORMAN BAKANLIğI/ Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

1-EKONOMİK YATIRIMLAR

DESTEK KAPSAMI: Bu Tebliğ, 1/1/2016-31/12/2020 tarihleri arasında, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak, tarım ve tarım dışı istihdamı geliştirmek, gelirleri artırmak ve farklılaştırmak için kadın ve genç girişimciler öncelikli olmak üzere gerçek ve tüzel kişilerin ekonomik faaliyetlere yönelik yatırımlar için yapılacak hibe ödemelerine ilişkin hususları kapsar.

KİMLER BAŞVURABİLİR:

Gerçek ve tüzel kişiler

- ✓ Hibeye esas proje tutarı alt limiti en az 50.000 Türk Lirası'dır.
- ✓ Proje bütçesi KDV (katma değer vergisi) hariç hazırlanır.

NOT: Başvuru için çağrı döneminin takip edilmesi gerekmektedir. 13. çağrı dönemi başvuruları 14 Kasım 2019 tarihi itibariyle sona ermiştir.

1-EKONOMİK YATIRIMLAR

YATIRIM KONULARI	YATIRIM TUTARI ÜST LİMİTİ (TL)	Destekleme Oranı
Ekonomik yatırım konuları		
Bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	Yeni tesis 1.250.000 Kapasite artırımı ve/veya teknoloji yenileme ve/ veya modernizasyon 750.000 Tamamlama 1.000.000	% 50
Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		
Su ürünleri işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		
Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar (Büyükbaş, küçükbaş, hindi ve kaz yetiştiriciliği, su ürünleri ve kültür mantarı üretimine yönelik sabit yatırımları kapsar)		
Hayvansal ve bitkisel orjinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		
Yenilenebilir enerji kullanan yeni seraların yapımı (sadece yeni tesis yapımı)		
Soğuk hava deposu yapımı (sadece yeni tesis yapımı)		
Çelik silo yapımı (sadece yeni tesis yapımı)		
Yenilenebilir enerji üretim tesisleri		
Kırsal ekonomik alt yapı yatırım konuları		
1- Kırsal turizme yönelik niteliği yeni tesis olan yatırımlar (sadece yeni tesis yatırımları)	500.000	% 50
2- Çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri,		
3- El sanatları ve katma değerli ürünler		
4- Bilişim sistemleri ve eğitimi yatırımları		

2-BİREYSEL SULAMA SİSTEMLERİNİN DESTEKLENMESİ

DESTEK KAPSAMI	1/1/2018 - 31/12/2020 tarihleri arasında, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeye katkı sağlamak için belirlenmiş bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve Tüzel Kişiler
YATIRIM KONULARI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tarla içi damla sulama sistemi kurulması, ✓ Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması, ✓ Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması, ✓ Tarla içi yüzey altı damla sulama sistemi kurulması, ✓ Lineer veya Center Pivot sulama sistemi kurulması, ✓ Tamburlu sulama sistemi kurulması, ✓ Güneş enerjili sulama sistemi kurulması.
YATIRIM TUTARI VE DESTEK ORANI	<ul style="list-style-type: none"> • Gerçek ve Tüzel kişiler için : Daha sonra belirlenecek • Hibe Desteği Oranı : Daha sonra belirlenecek

NOT: 1-Uygulamaya ilişkin detaylar 07.12.2017 tarih ve 30263 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ’de (Tebliğ no: 2017/48)” yer almaktadır.

NOT: 2- Bu Tebliğ kapsamında yapılacak 2020 yılı başvuru zamanı ve süresi önümüzdeki günlerde açıklanacak olup www.tarimorman.gov.tr ve www.tarimorman.gov.tr/SGB/TARYAT adreslerini takip etmeniz gerekmektedir.

HAYVANCILIK YATIRIMLARI DESTEKLERİ

DÜVE ALIM DESTEĞİ

DESTEK KAPSAMI	En az 1 baş en fazla 10 baş düve (manda dahil) alımına, Bakanlıkça belirlenecek düve bedelinin %40'ı kadar destekleme ödemesi yapılır. (2019 yılı Cumhurbaşkanlığı Kararı (2019/1691) kapsamında uygulanmaktadır.)
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve tüzel kişiler
UYGULAMA İLLERİ	81 il

DÜŞÜK FAIZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
SÜTÇÜ VE KOMBİNE SIĞIR YETİŞTİRİCİLİĞİ	50	50	25.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/ kullanımı	10	10	
Kendi yemini üretme/ mera kullanımı	-	10	
Jeotermal/ yenilenebilir/ atık enerji kullanımı	10	10	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
DAMIZLIK DÜVE YETİŞTİRİCİLİĞİ	75	75	10.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/ kullanımı	-	10	
Kendi yemini üretme/ mera kullanımı	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
BÜYÜKBAŞ HAYVAN BESİCİLİĞİ	50	50	10.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/ kullanımı	-	10	
Kendi yemini üretme/ mera kullanımı	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	

DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK	75	75	15.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/ kullanımı	10	10	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤ 40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
ARICILIK	50	50	2.500.000
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤ 40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	70	80	
KANATLI SEKTÖRÜ	25	50	5.000.000
Atıl işletme alımı	10	-	
Sözleşmeli üretim	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤ 40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	55	80	
KANATLI SEKTÖRÜ DAMIZLIK YETİŞTİRİCİLİĞİ	75	75	10.000.000

DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ	50	50	10.000.000
Su ürünleri yetiştirme	10	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤ 40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	80	80	
GELENEKSEL (YAYGIN) HAYVANSAL ÜRETİM			1.500.000
100.000 TL' ye kadar olan krediler (100.000 TL dahil)	100	100	
100.000 TL'nin üzerindeki krediler	50	50	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/ kullanımı	10	10	
Kendi yemini üretme/ mera kullanımı	-	10	
Sözleşmeli üretim	-	10	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤ 40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	

DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
KONTROLLÜ ÖRTÜALTI TARIMI	50	50	25.000.000
Jeotermal/ yenilenebilir/ atık enerji kullanımı	20	20	
Yurtiçi sertifikalı tohum/ fide/ fidan kullanımı	20	20	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
YEM BİTKİSİ ÜRETİMİ	75	75	5.000.000
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurtiçi sertifikalı tohum, fide, fidan kullanımı	-	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	95	100	
YURTIÇİ SERTİFİKALI TOHUM, FİDE, FİDAN ÜRETİMİ	100	100	20.000.000
SÜS BİTKİSİ ÜRETİMİ	50	50	10.000.000
STRATEJİK BİTKİSEL ÜRETİM	75	75	10.000.000
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurtiçi sertifikalı tohum, fide, fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	

DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
MEYVE YETİŞTİRİCİLİĞİ VE BAĞCILIK	75	75	10.000.000
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurtiçi sertifikalı tohum, fide, fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
GELENEKSEL (YAYGIN) BİTKİSEL ÜRETİM			2.500.000
50.000 TL' ye kadar olan krediler (50.000 TL dahil)	100	100	
50.000 TL'nin üzerindeki krediler	50	50	
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurtiçi sertifikalı tohum, fide, fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	

DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
TARIM MAKİNELERİ (Traktör ayırık)	50	-	2.500.000
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	75	-	
TRAKTÖR	25	-	500.000
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	50	-	
MODERN BASINÇLI SULAMA SİSTEMİ YATIRIMI	75	-	5.000.000
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	-	
TARIM MAKİNELERİ PARKI	75	-	5.000.000
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	-	
ARAZİ ALIMI (BİRLEŞTİRME)	25	-	2.500.000
LİSANSLI DEPOCULUK YATIRIMLARI	50	-	50.000.000
ELÜS KARŞILIĞI KREDİ	-	100	5.000.000
SOĞUK HAVA DEPOSU YATIRIMLARI	50	-	10.000.000
TARIMSAL ÜRÜNLERİN İŞLENMESİ	50	50	10.000.000
SÖZLEŞMELEİ ÜRETİM (üretim yaptıran gerçek/ tüzel kişi)	-	50	50.000.000
Yurtiçi sertifikalı tohum/ fide/ fidan kullanımı	-	20	
Stratejik bitkisel ürün	-	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	-	80	
ÖZEL ORMANCILIK	50	50	10.000.000

ORKÖY DESTEKLERİ

UYGULAYICI KURUM: TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI, Orman Genel Müdürlüğü, ORKÖY

ORKÖY DESTEKLERİNİN AMACI	Ormanların korunması, geliştirilmesi ve işletilmesi hedeflerine ulaşmak için, orman köylüsünün sosyo ekonomik yönden kalkınmalarını desteklemek amacıyla kredi-hibe desteğinde bulunmak suretiyle, ormanlar üzerindeki olumsuz baskıyı azaltmak ve ormanların sürdürülebilir olmasına katkı sağlamaktır.
KİMLER BAŞVURABİLİR	<p>ORKÖY kredisinden yararlanabilmek için, köy/mah.'lerinin ilgili yönetmelikte belirtilen şartları taşıması gerekmektedir. Köy/yada mahallenin ormanla ilişkisini buldukları yerde ki Orman İşletme Müdürlüklerinden öğrenebilirler. Orman köyü tanımı Yönetmelikte;</p> <p>Orman köyü: Mülki sınırları içerisinde Devlet ormanı olan köyler ile daha önce orman köyü iken 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunla mahalleye dönüşen yerleri," şeklindedir.</p> <p>Orman köylüleri ORKÖY desteklerinden yararlanabilir. Bu desteklerden yararlanmak için buldukları yerde ki Orman İşletme Müdürlüklerine başvurabilirler. Orman köylüsü tanımı ise Yönetmelikte;</p> <p>Orman köylüsü: Orman köyü/mahallesinde kredi ve hibe tespit tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle ikamet etmekte olan halkı, şeklindedir.</p>

Orman Genel Müdürlüğü orman köylülerini desteklemek amacıyla iki türlü kredi desteği vermektedir.

A) FERDİ KREDİ DESTEĞİ;

Ferdi krediler, sosyal ve ekonomik maksatlı olarak ikiye ayrılır. Ferdi projelere belirlenecek oranlarda her yıl hibe desteği verilmektedir. Hibe oranı % 20'dir.

1-Sosyal Maksatlı Desteklemeler;

Orman köylümüzün hayat kalitesini yükseltmek, odunun yakacak olarak kullanımını azaltmak aynı zamanda ormanların korunmasının sağlanması için uygulanan kredi türüdür. Bu krediler faizsiz olup, vade süreleri proje türlerine göre 3- 7 yıl arasında değişmektedir.

Sosyal Maksatlı Proje Örnekleri: Dam örtülüğü malzemeleri, kat kalorifer sistemi, güneş enerjisi ile su ısıtma sistemleri, dış cephe mantolama v.b. projeler.

2- Ekonomik Maksatlı Desteklemeler;

Orman köylümüze yönelik istihdam sağlayan ve gelir getirici olarak uygulanan kredi türüdür.

Ekonomik maksatlı kredilerden, hayvancılık ve fenni arıcılık kredileri faizsiz, diğer krediler ise faizlidir ve Ziraat Bankasının tarımsal kredilere uyguladığı faizin yedide biri (1/7) oranında yıllık faizle kredi verilir. Yıllık faiz oranı % 1,2857 ' dir. Vade süreleri proje türlerine göre 3- 7 yıl arasında değişmektedir

Ekonomik Maksatlı Proje Örnekleri: Hayvancılık (süt sığırcılığı, besi sığırcılığı, süt koyunculugu, besi koyunculugu vb.), fenni arıcılık, kültür mantarcılığı, tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği, tomruk çekme vinci (tambur), motorlu testere, traktör, ev hanımları için mikro kredi, seracılık, bağcılık ve meyvecilik vb. projeler.

B) KOOPERATİF KREDİ DESTEĞİ;

Orman köyünde bulunan tarımsal kalkınma kooperatifleri proje bazında desteklenmektedir. Kooperatif kredileri faizlidir, Ziraat Bankasının tarımsal kredilere uyguladığı faizin yedide biri (1/7) oranında yıllık faizle kredi verilir. Yıllık faiz oranı % 1,2857 dir Vade süreleri proje türlerine göre 3- 8 yıl arasında değişmektedir. Ayrıca projelere, her yıl Genel Müdürlükçe belirlenecek oranlarda hibe desteği verilmektedir.

NOT: Uygulamalar, 13/06/2012 tarihli ve 28322 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Orman Köylülerinin Kalkındırılmalarının Desteklenmesi Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik" ve bu yönetmelikte muhtelif zamanlarda yapılmış değişiklik ile yürütülmektedir.

YATIRIM TEŞVİKLERİ

UYGULAYICI KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

GENEL AÇIKLAMALAR

İlgili Mevzuat

15/6/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar

17/10/2016 tarihli ve 2016/9495 sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar

02/01/2018 tarihli ve 2018/11201 sayılı Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Karar

Yukarıda belirtilen Kararların uygulanmasına ilişkin Tebliğler

Sabit yatırım tutarı ve asgari kapasite

- Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için asgari sabit yatırım tutarının; 1 inci ve 2 nci bölgelerde **birmilyon Türk Lirası**, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı bölgelerde ise **beşyüzbin Türk Lirası** olması gerekir. Ayrıca, yatırımların asgari kapasite, sabit yatırım tutarı ve diğer şartları sağlaması da gerekir.
- Finansal kiralama yöntemiyle yapılacak yatırımlarda finansal kiralamaya konu makine ve teçhizata ait toplam tutarın, her bir finansal kiralama şirketi için 1 inci, 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü bölgelerde asgari beşyüzbin Türk Lirası, 5 inci ve 6 ncı bölgelerde ise asgari üçyüzbin Türk Lirası olması gerekir.
- Teşvik belgesi kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilen maddi olmayan duran varlıkların (marka, lisans, know-how vb.) oranı, teşvik belgesinde kayıtlı toplam sabit yatırım tutarının **yüzde ellisini** aşamaz.

Müracaat

Teşvik belgesi müracaatları, tebliğle belirlenecek bilgi ve belgelerle Bakanlığa yapılır. Ancak, genel ve bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında yer alan ve sabit yatırım tutarı onmilyon Türk Lirasını aşmayan, tebliğle belirlenecek yatırımlar için yatırımcının tercihine bağlı olarak yatırımın yapılacağı yerdeki yerel birimlere de müracaat edilebilir.

Teşvik belgesi

Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için, projenin uygun görülmesi ve teşvik belgesi düzenlenmesi gerekir.

Diğer desteklerden yararlanma

Bu kapsamdaki destek unsurlarından yararlanan yatırım harcamaları, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanamaz. Ancak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sadece sübvansiyonlu kredi desteğinden yararlanan yatırımlar, bu Karar kapsamında faiz veya kar payı desteği dışındaki diğer destek unsurlarından yararlandırılabilirler.”

Tarım sektörüne ilişkin değerlendirme

Tarım Sektörüne yönelik yatırımlar, “Genel Teşvik Sistemi”, “Bölgesel Teşvikler”den ve “Stratejik Yatırımlar Teşvikleri”nden ve “Proje Bazlı Teşvik Sistemi”nden yararlanabilir.

GENEL TEŞVİK SİSTEMİ

- ❖ Bölge ayrımı yapılmaksızın, belirlenen asgari sabit yatırım tutarı şartı ile diğer Tebliğ şartlarını sağlayan Tarımsal yatırımlar, Genel Teşvik Sistemi kapsamında;
  - ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti
  - ✓ KDV İstinası ve
  - ✓ Gelir Vergisi Stopajı Desteği (6. bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için)'nden faydalanılabilir.
- ❖ Ayrıca, Bölgesel Teşvik Sistemi kapsamında teşvik belgesi düzenlenebilecek olan yatırımlar için talep edilmesi halinde Genel Teşvik Uygulamaları çerçevesinde belge düzenlenebilir.

• Genel teşvik sistemi kapsamında teşvik edilemeyecek yatırımlar:

- Un, irmik (makarna imalatı ile entegre irmik yatırımları ve mısır irmiği yatırımları hariç), yem (balık unu, balık yağı, balık yemi ve entegre hayvancılık üretimi içindeki yem üretimi hariç), mısır nişastası ve nişasta bazlı şeker (nişasta sütünden, münhasıran kristal fruktoz üretimine yönelik yatırımlar hariç).
- Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmeler (hazır yemek).
- Küp şeker.
- 5 dekarın altındaki seracılık yatırımları.
- Bitkisel üretim (5 dekar ve üstü seracılık yatırımları, kültür mantarı yetiştiriciliği ve entegre hayvancılık yatırımları içerisindeki yem bitkileri yetiştiriciliği hariç).
- Bölgesel uygulamalar kapsamında teşvik edilecek entegre hayvancılık yatırımları ve şartlı desteklenecek hayvancılık yatırımları dışındaki hayvancılık yatırımları.
- 5 ton/gün ve altında üretim kapasitesine sahip süt işleme yatırımları.

• Teşviki belirli şartlara bağlı yatırım konuları:

- Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş,
- Et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş,
- Damızlık büyükbaş entegre hayvan yetiştiriciliğinde (et/süt yönlü) asgari 150 büyükbaş/dönem,
- Kanatlı entegre yatırımlarında 100.000 adet/dönem,
- Süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında (damızlık dahil) 1.000 küçükbaş dönem şartı aranır.

BÖLGESEL TEŞVİKLER

GÜMÜŞHANE ilinde Bölgesel Teşvikler Kapsamında Desteklenen Tarımsal Sektörler

BÖLGESEL TEŞVİKLERDEN YARARLANACAK SEKTÖRLER	ASGARİ YATIRIM TUTARLARI VEYA KAPASİTELERİ
Entegre hayvancılık yatırımları (entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil)*	500 Bin TL
Gıda ürünleri ve içecek imalatı**	1 Milyon TL
Su ürünleri yetiştiriciliği (Balık yavrusu ve yumurtası üretimi dahil)	500 Bin TL
Soğuk hava deposu hizmetleri	500 metrekare
Lisanslı depoculuk	1 Milyon TL
Seracılık	10 Dekar

*Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 300 büyükbaş, et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 500 büyükbaş/dönem, damızlık büyükbaş entegre yatırımlarında 300 büyükbaş, damızlık küçükbaş entegre yatırımlarında 1.000 küçükbaş, süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında 1.000 küçükbaş/dönem ve kanatlı entegre yatırımlarında 200.000 adet/dönem asgari kapasite şartı aranır (damızlık kanatlı entegre yatırımlarında kapasite şartı aranmaz).

**Gıda ürünleri ve içecek imalatı yatırımlarından 6 ncı bölge hariç olmak üzere, gıda ürünleri ve içecek imalatı yatırımlarından "şehriye, kuskus, yufka, kadayıf, ekmek (donuk ekmek ve ekmek hamuru hariç), pirinç, raki, bira, linter pamuğu, çay, fındık kırma/kavurma, hazır çorba ve et suları ve müstahzarları üretimleri ile tahıl ve baklagil tasnif ve ambalajlanması" yatırımları bölgesel desteklerden yararlanamaz.

GÜMÜŞHANE ilinde Bölgesel Teşvik Kalemleri

DESTEK UNSURLARI	
GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR
KDV İSTİSNASI	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR
VERGİ İNDİRİMİ	
Yatırıma Katkı Oranı (%)	40
Vergi İndirim Oranı (%)	80
SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ	
Desteğin Uygulama Süresi	7 yıl
Desteğinin Sabit Yatırım Tutarına Oranı (%)	35
YATIRIM YERİ TAHSİSİ	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR
FAİZ DESTEĞİ	
TL Kredisi	5 puan
Döviz Endeksli Kredi/Döviz Kredisi	2 puan

BÖLGESEL TEŞVİK KALEMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

KDV İstisnası ve iadesi: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır. Sabit yatırım tutarı 500 milyon Türk Lirasının üzerindeki stratejik yatırımlar kapsamında yapılacak bina-inşaat harcamaları KDV iadesinden yararlandırılabilir.

Vergi İndirimi: gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli olarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının belirli bir süre Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Yatırım Yeri Tahsisi: Teşvik belgesi düzenlenmiş stratejik yatırımlar ve bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre yatırım yeri tahsis edilebilir.

Faiz veya Kar Payı Desteği: Talep edilmesi halinde, bölgesel teşvik uygulamaları ve stratejik yatırımlar ile AR-GE ve çevre yatırımları kapsamında desteklerden yararlanacak yatırımlar için bankalardan kullanılacak en az bir yıl vadeli yatırım kredilerinin teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar olan kısmı için ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmı ilgili Bakanlıkça karşılanabilir.

BİR ALT BÖLGE DESTEĞİNDEN FAYDALANMA

Bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında teşvik belgesi düzenlenen yatırımlar, aşağıdaki şartlarından en az birini sağlaması durumunda vergi indirimi ve sigorta primi işveren hissesi desteği açısından buldukları bölgenin bir alt bölgesinde sağlanan oran ve sürelerde bu desteklerden yararlanabilir.

Sağlanması gerekli şartlar

- ✓ Yatırımın organize sanayi bölgesinde gerçekleştirilmesi veya endüstri bölgesinde (imalat sanayine yönelik yatırımlar) gerçekleştirilmesi.
- ✓ Yatırımın aynı sektörde faaliyet gösteren en az beş gerçek veya tüzel kişinin ortağı olduğu yatırımcı tarafından gerçekleştirilmesi ve ortak faaliyet gösteren alanda entegrasyonu sağlayacak bir yatırım olması.

STRATEJİK YATIRIMLARIN TEŞVİKİ

İthalat bağımlılığı yüksek olan ara malı veya ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar stratejik yatırımların teşviki uygulamaları kapsamında desteklenmektedir. Bu kapsamda desteklenecek olan yatırımların aşağıdaki kriterlerin tamamını sağlamaları gerekmektedir.

- ✓ Asgari sabit yatırım tutarının 50 Milyon TL'nin üzerinde olması,
- ✓ Yatırım konusu ürünle ilgili yurt içi toplam üretim kapasitesinin ithalattan az olması,
- ✓ Yatırımla sağlanan katma değerinin asgari %40 olması
- ✓ Üretilen ürünle ilgili toplam ithalat değerinin son 1 yıl itibarıyla 50 Milyon ABD Doları'nın üzerinde olması olması.

Ayrıca, asgari sabit yatırım tutarı üç milyar Türk Lirasının üzerinde olan öncelikli yatırımlar stratejik yatırım olarak kabul edilir. Ancak, bu yatırımlar için sağlanacak faiz desteği tutarı yedi yüz bin Türk Lirasını geçemez. Bu uygulama kapsamında sağlanan destek oran ve süreleri özet olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

STRATEJİK YATIRIMLAR İÇİN SAĞLANAN DESTEK UNSURLARI

DESTEK UNSURLARI		DESTEK ORAN ve SÜRELERİ
Gümrük Vergisi Muafiyeti		VAR
KDV İstisnası		VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		7 yıl (6. Bölgede 10 yıl)
Yatırım Yeri Tahsisi		VAR
Faiz Desteği	İç Kredi	5 Puan
	Döviz/ Dövizle Endeksli Kredi	2 Puan
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği		10 yıl (Sadece 6. bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		10 yıl (Sadece 6. bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)
KDV İadesi		VAR (Sadece 500 milyon TL ve üzeri yatırımlar için)

PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

İlgili Mevzuat

2016/9495 Sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar

Sistemin amacı; Ülkemizin mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek kritik ihtiyaçlarını karşılayabilecek, arz güvenliğini sağlayabilecek, dışa bağımlılığı azaltabilecek, teknolojik dönüşümü gerçekleştirecek, yenilikçi, Ar-Ge yoğun ve katma değeri yüksek **500 Milyon TL üzerindeki** yatırım projelerinin proje bazlı olarak özel destek mekanizmaları ile desteklenmesidir.

Talep toplama

Çağrı Usulü: Stratejik hedefler çerçevesinde belirlenecek yatırım konuları için çağrı usulü ile yatırım projeleri toplanabilir

Davet Usulü: Konusunda yetkin firmalar, belirli bir yatırım için projelerini sunmak üzere davet edilebilir.

PROJE BAZLI TEŖVİK SİSTEMİ DESTEKLERİ

Vergisel Destekler:

- Gümrük Vergisi Muafiyeti,
- KDV İstisnası,
- Bina inŖaat harcamaları için KDV İadesi,
- Yatırım tutarının 2 katına kadar Kurumlar Vergisi İndirimi veya 10 yıla kadar Kurumlar Vergisi İstisnası

İstihdam Destekleri

- 10 yıla kadar Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği,
- 5 yılı geçmemek üzere aylık brüt asgari ücretin 20 katına kadar Nitelikli Personel Desteği,
- 10 yıl süreyle Gelir Vergisi Stopajı Desteği,

Finansman Destekleri

- Enerji tüketim harcamalarının % 50'sine kadar en fazla 10 yıl süreyle Enerji Desteği,
- Yatırımın finansmanında kullanılan yatırım kredisi için 10 yıla kadar Faiz veya Kâr Payı Desteği,
- Hibe Desteği
- Yatırım tutarının %49'unu geçmemek üzere ve edinilen payların 10 yıl içerisinde halka arz veya yatırımcıya satışı şartıyla Sermaye Katkısı,

Yatırım Yeri İle İlgili Destekler

- 49 yıl süreyle bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi ve yatırımın tamamlanmasını müteakip öngörülen istihdamın 5 yıl sağlanması şartıyla söz konusu taşınmazın bedelsiz olarak yatırımcıya devredilmesi,
- Projenin gerektirdiği durumlarda Altyapı Desteği,

Diğer Destekler

- Belirli süre ve miktarda Kamu Alım Garantisi,
- İzin, Ruhsat, Tahsis, Lisans ve Tescillerde kolaylık sağlanması.

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

UYGULAYICI KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

DESTEK KAPSAMI	Görece az gelişmiş 23 ilde yatırım ortamını canlandırarak istihdam, üretim ve ihracatın artırılması ve bölgeler arası gelişmişlik farklılıkların azaltılmasına yönelik yatırımların desteklenmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir. Destek söz konusu illerde; özel sektör tarafından gerçekleştirilecek imalat sanayi yatırımları (US-97 Kodu:15-37) ile çağrı merkezi ve veri merkezi yatırım projeleri içindir. Söz konusu destek ile ilgili yayımlanan karar kapsamında 31/12/2020 tarihine kadar yapılacak olan teşvik belgesi müracaatları değerlendirilir.
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve Tüzel kişiler
UYGULAMA İLLERİ	Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkari, Iğdır, Kars, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli, Van

SABİT YATIRIM TUTARI ve ASGARİ KAPASİTE

Yatırım Bölgesi	Asgari Yatırım Tutarı
Tunceli, Bayburt, Ardahan, Gümüşhane, Iğdır, Erzincan	2 Milyon Türk Lirası
Hakkari, Bingöl, Kars, Siirt, Bitlis, Muş, Şırnak	4 Milyon Türk Lirası
Ağrı, Batman, Elazığ, Adıyaman, Erzurum, Malatya, Mardin, Van, Diyarbakır, Şanlıurfa	5 Milyon Türk Lirası

Cazibe Merkezleri Programı kapsamındaki destek unsurlarından yararlanabilmek için çağrı merkezi yatırımlarının asgari 200 Kişilik istihdam sağlaması, ANTI/TIA-942 veya Uptime Institute Tier-3 veya üstü seviyede olan veri merkezi yatırımlarının ise asgari 5.000 m² beyaz alan ihtiva etmesi gerekmektedir.

DESTEK ORAN ve SÜRELERİ

DESTEK UNSURLARI		DESTEK ORAN VE SÜRELERİ	
Gümrük Vergisi Muafiyeti		var	
KDV İstisnası		var	
Vergi İndirimi (%)	Yatırıma Katkı Oranı (%)	90	50
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		10 yıl	
Yatırım Yeri Tahsisi		var	
Faiz Desteği	İç Kredi	7 Puan	Azami 1.800.000 TL
	Döviz/ Dövizle Endeksli Kredi	2 Puan	
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		10 yıl	
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		10 yıl	
KDV İadesi		İmalat Sanayi Yatırımları kapsamında 2017 ve 2018 yılları içerisinde gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları esnasında yüklenilen KDV için.	
Enerji Desteği		%30; azmi 3 yıl, yatırım tutarının %25'i, 10 milyon TL	

MÜRACAT VE DEĞERLENDİRME

Cazibe Merkezi Programı desteklerinden yararlanmak için, tebliğle belirlenmiş olan bilgi ve belgelerle Bakanlığa müracaat edilir. Yayınlanan karar kapsamında 31/12/2020 tarihine kadar yapılacak olan teşvik belgesi müracaatları değerlendirilir.

KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN DESTEKLENEN ALANLAR

UYGULAYICI KURUM: DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI

Kalkınma Ajansları, Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulunun kararlaştırdığı ve Kalkınma Bakanlığının onayladığı Çalışma Programı ve Bütçe doğrultusunda hazırlanan ve finanse edilen Mali Destek Programları kapsamında tarım sektörüne de destek sunabilmektedirler.

Bu programlar kapsamında, destek için öncelikli alanlar, örnek proje konuları ve başvuru koşulları Ajansların web-sitelerinde ilan edilmekte ve Başvuru rehberlerinde ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Kalkınma Ajansları, detayları yıllık çalışma programında ve başvuru rehberinde açıkça belirtmek kaydıyla;

- Yerel idarelere,
- Üniversitelere,
- Kamu kurum ve kuruluşlarına,
- Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarına,
- Sivil toplum kuruluşlarına,
- Kâr amacı güden işletmelere,
- Kooperatif ve birliklere,
- Gerçek ve tüzel kişilere, proje veya faaliyetleri için “Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet destekleme Yönetmeliği’nde belirtilen usul ve esaslar dâhilinde “*mali ve teknik*” olmak üzere iki konuda destek sağlanmaktadır.

Mali Destek Türleri:

Doğrudan Finansman Desteği

Doğrudan finansman desteği, ajansın esas itibarıyla proje teklif çağrısı yöntemiyle kullandığı desteklerden oluşur. Ancak ajans istisnai olarak, proje teklif çağrısı yapmaksızın ve proje hazırlığı konusundaki yükümlülüklerinden bazılarını hafifletmek veya proje hazırlık sürecini doğrudan yönetmek suretiyle, doğrudan faaliyet desteği ve güdümlü proje desteği şeklinde de doğrudan destek sağlayabilir. Bu destek 3 şekilde sağlanır; “Güdümlü Proje Desteği”, “Doğrudan Faaliyet Desteği” ve “Proje Teklif Çağrısı”

Faiz Desteği

Faiz desteği, kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin başvuru rehberinde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlardan alacakları krediler karşılığında ödeyecekleri faiz giderlerinin, Ajans tarafından karşılanmasını öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz Kredi Desteği

Faizsiz kredi desteği, ajans tarafından kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin başvuru rehberinde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlar eliyle kredi verilmesini ve bu mali desteğin bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar dahilinde ajansa faiz ödenmeksizin taksitler halinde geri ödenmesini öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz kredi desteğinde, yararlanıcıya sözleşme tarihinden itibaren en az üç ay geri ödemesiz dönem tanınır ve geri ödeme işlemleri, sözleşme tarihinden itibaren en fazla dört yıl içinde tamamlanır.

KOSGEB HİZMET VE DESTEKLERİ

Desteklenen Sektörler

1. Madencilik ve taş ocakçılığı
2. İmalat
3. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
4. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
5. İnşaat
6. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
7. Ulaştırma ve depolama
8. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
9. Bilgi ve iletişim
10. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler
11. Finans ve Sigorta Faaliyetleri
12. İdari ve destek hizmet faaliyetleri
13. Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor
14. Diğer hizmet faaliyetleri

Destek Programları

1. Girişimcilik Destekleri
2. AR-GE, Teknolojik üretim ve Yerleştirme Destekleri
3. İşletme Geliştirme, Büyüme ve Uluslararasılaşma Destekleri
4. KOBİ finansman destekleri
5. Laboratuvar Hizmetleri
6. İŞGEM/TEKMER Programı

Kosgeb Hizmet ve Destekleri Veri Tabanına Kayıt

Bir işletmenin KOSGEB Desteklerinden yararlanabilmesi için öncelikle veri tabanına kayıt olması gerekmektedir. Veri tabanına kayıt işlemleri için <http://www.kosgeb.gov.tr> adresinden “E-KOBİ” tıklanıp KOSGEB’ e ilk kayıt linkini seçip işletmeye ait bilgiler girilir kaydedilip sonraki sayfada KOBİ Bilgi Beyannamesi doldurulur.

Havza Adı	Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Kapsamında Desteklenen Ürünler
Gümüşhane-Kelkit	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Patates
Gümüşhane-Köse	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri, Patates
Gümüşhane-Kürtün	Buğday, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Yem Bitkileri, Fındık, Patates
Gümüşhane-Merkez	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Yem Bitkileri, Patates
Gümüşhane-Şiran	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri, Patates
Gümüşhane-Torul	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Yem Bitkileri, Patates

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Tarım ve Orman Bakanlığı - Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi (TARYAT)

Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı No:161 15.Kat Lodumlu / ANKARA

Tel: 0 (312) 258 8517-20

Faks: 0 (312) 258 85 16

Web: www.taryat.gov.tr

E-posta: taryat@tarimorman.gov.tr

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

Adres: Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı (Eskişehir Yolu 7.km) 2151.

Cadde NO:154/A Çankaya/ANKARA

Tel: 0 (312) 444 61 00

Web: www.sanayi.gov.tr

E-posta: info@sanayi.gov.tr

Tarım ve Orman Bakanlığı – Gümüşhane İl Müdürlüğü

Adres: Cumhuriyet Caddesi GÜMÜŞHANE

Tel: 0 (456) 213 10 22

Faks: 0 (456) 213 30 56

Web : www.gumushane.tarimorman.gov.tr

E-posta: gumushane@tarimorman.gov.tr

Gümüşhane Valiliği

Adres: Hükümet Konağı GÜMÜŞHANE

Tel: 0 (456) 213 10 07

Faks: 0 (456) 213 11 35

Web : www.gumushane.gov.tr

E-posta: gumushane@tarim.gov.tr

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA)

Adres: Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Gazipaşa mahallesi Nemlioğlu Sokak Taksim Yokuşu No:3 TRABZON

Tel: 0 (462) 321 36 52-12

Faks: 0 (462) 274 36 52-50

Web: www.doka.org.tr

E-posta: doka@doka.org.tr

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)

Adres: Abdülhak Hamit Cad. No:866 Altmışevler / MAMAK / ANKARA

Tel: 0 (312) 595 28 00

Faks: 0 (312) 368 07 15

Tarım ve Orman Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Proje ve Yatırım Yönetimi Daire Başkanlığı
TARIMSAL YATIRIMCI DANIŞMA OFİSİ

Mayıs 2020